

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 1. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 162/2025) un tā papildinājumus (reģ. Nr. M-859-2025/230 un M-859-2025/231),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civillikuma 1493. pantu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90., 91., 92., 105. un 109. pantam un spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Civillikuma 1493. pants paredz: “Lai akts būtu spēkā, kā tā būtisks piederums vajadzīgs vienpusējiem darījumiem saistītā vai viņa vietnieka paraksts, bet pārējiem – visu darījuma dalībnieku vai arī viņu vietnieku paraksts.

Kad akts, izdalīšanai dalībniekiem, uzrakstīts vairākos eksemplāros, tad nav vajadzīgs, lai saņēmējs tādu eksemplāru būtu parakstījis, ja vien viņš ir parakstījis pārējos.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja ir bijusi atbildētāja civillietā Nr. [..] par parāda piedziņu. Viņa uzskata, ka apstrīdētā norma pārkāpj Satversmē nostiprināto tiesiskās vienlīdzības principu un aizskar tiesības zināt savas tiesības, tiesības uz taisnīgu tiesu, tiesības uz īpašumu un tiesības uz sociālo nodrošinājumu. Pieteikumā pausts uzskats, ka tieši apstrīdētās normas dēļ tiesas spriedums minētajā civillietā ir patvaļīgs un pieņemts bez pienācīgas pārbaudes.

Tomēr no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējai būtu piemērota vai citādi būtu radījusi viņai kādas nelabvēlīgas sekas un tādējādi radījusi viņas pamattiesību aizskārumu.

4. Lai arī tam nav izšķirošas nozīmes, tomēr vienlaikus kolēģija konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību attiecīgajā civillietā pieņemts un stājies spēkā [datums]. Apelācijas instances lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.⁸ panta astoto daļu nav pārsūdzams.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ievērojusi, jo pēc apelācijas instances tiesas lēmuma par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību pieņemšanas viņa vairākkārt vērsusies ar iesniegumiem dažādās tiesībaizsardzības iestādēs, kā arī lūgusi tiesai lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajā teikumā lietotais jēdziens “pēdējās institūcijas nolēmums” saprotams šā panta otrās daļas kontekstā, t.i., nolēmums, kuru taista saistībā ar personas izmantotajiem vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļu veidi tiek noteikti

likumos un ir atkarīgi no konkrētā tiesību aizsardzības procesa veida. Saskaņā ar Civilprocesa likuma normām civillietās prasības tiesvedībā tie ir, piemēram, prasības pieteikums, apelācijas sūdzība un kasācijas sūdzība, ja likums pieļauj kasācijas tiesvedību konkrētā lietu kategorijā. Saskaņā ar Civilprocesa likumu sūdzības tiesībsargājošām iestādēm nav vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi pret spriedumu civillietā. Arī pieteikums sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem nav vispārējs tiesību aizsardzības līdzeklis civillietā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 3. kolēģijas 2020. gada 18. septembra lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 170/2020 7. punktu*).

Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā ir skaitāms no [datums], proti, dienas, kad apelācijas instances tiesa pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Konstitucionālā sūdzība Satversmes tiesā iesniegta 2025. gada 7. septembrī. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja nav arī ievērojusi konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 162/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis